

सुखनेचे दुखणे

औरंगाबाद, दि. ३०-

cnx@lokmat.com

औरंगाबाद शहराची प्रगती जोरात सुरू आहे. औद्योगिकीकरणाचे वारे वाहू लागले आहे. मात्र या सगळ्या बाबींचा परिणाम शहराच्या नैसर्गिक स्रोतावर होत आहे. शहरातून वाहणाऱ्या खाम नदीच्या बचावाचे प्रयत्न युद्धपातळीवर करण्यात येत आहे. शहर परिसरातून वाहणाऱ्या सुखना नदीकडे मनपासह जिल्हा प्रशासनाने दुर्लक्ष केले आहे. नदीच्या पात्रात अवैधरीत्या वीटभट्ट्या बिनधास्तपणे सुरू असल्याने नदीचे पात्रच लुप्त झाले आहे. सुखना नदी आहे का, असा प्रश्न निर्माण झालेला आहे. नदी वाचविण्यासाठी प्रयत्न होणे गरजेचे आहे.

नागरिकांत जनजागृती होणे आवश्यक

सुखना नदीच्या स्वच्छतेसाठी इकोनिडस फाऊंडेशन या सेवाभावी संस्थेच्या वतीने प्रयत्न करण्यात येत आहे. संस्थेच्या मार्फत नदीपात्रालगत राहणाऱ्या रहिवाशांमध्ये जनजागृती वाढवी यासाठी जनजागृती अभियान सुरू करण्यात आले आहे. संस्थेचे संचालक प्रियानंद आगळे यांनी सांगितले की, सुखना नदी ही औरंगाबाद शहराच्या प्राचीन ठेव्यापैकी एक आहे. सध्या नदीच्या पात्रात अनेक गोष्टी सुरू आहेत. यामुळे नदीचा नैसर्गिक प्रवाह लोप पावला आहे. इकोनिडस फाऊंडेशनच्या वतीने नदीपात्रातील घाण कचरा काढण्यासाठी मोहीम सुरू केली होती. मात्र प्रशासनाने नदीपात्रातील कचरा जेसीबीच्या साहाय्याने काढण्यास परवानगी दिलेली नसल्याने या कामात अडथळा येत असल्याचे आगळे यांनी सांगितले.

वीस वर्षांपूर्वी सुखना नदीच्या पात्रातून पाणी वाहत होते. यामुळे संपूर्ण परिसर नैसर्गिक बाबींनी संपन्न होता. नदी मात्र सध्या या नदीचा नाला झाला असून, नदी पात्रात ड्रेनेज तसेच औद्योगिक परिसरातील सांडपाणी सोडण्यात येत आहे. नदीच्या पात्रात जागोजागी वीटभट्ट्यांचे साम्राज्य असल्याने नदीच लुप्त होण्याच्या मार्गावर आली आहे. दुर्गंधीयुक्त दूषित पाणी नदीतून प्रवाहित होत असल्याने परिसरातील नागरिकांचे आरोग्य धोक्यात आले आहे.

नदीचे जटवाड्याच्या

डोंगरापासून वाहत येणारे पाणी सावंगीजवळील तलावात साठविले जाते. पुढे या तलावातून सुखना नदीचा उगम झालेला आहे. ४८ किलोमीटरचा प्रवास करत जालना जिल्ह्यातून वाहणाऱ्या दुधना नदीला जाऊन सुखना नदी मिळते. या नदीच्या प्रवासात दोन छोटी धरणे बांधण्यात आली आहे. सावंगी हर्सूल, नारेगाव, चिकलठाणा, पिंप्री ही गावे

एकेकाळी या नदीतून स्वच्छ आणि नितळ पाणी वाहत होते. मात्र कालांतराने नदीच्या पात्रात ड्रेनेज आणि सांडपाण्याचे प्रवाह सोडण्यात

आल्याने नदीचे अस्तित्वच नष्ट झाले आहे. यामुळे सुखना नावाची एखादी नदी होती अशी आख्यायिका सहज कानावर पडते. खाम नदीच्या पुनर्जीवनासाठी प्रयत्न होतांना दिसत आहेत. मनपा जोमाने कामाला लागल्याचा अनुभव येत आहे. दगड धोंडे अंगावर झेलून खाम नदी पात्रातील अतिक्रमण काढण्याचा प्रयत्न होत आहे. खाम नदी इतकीच सुखना नदीचा विषय गंभीर असल्याने मनपा परिसरातून सुखना नदीत सोडण्यात येणारे सांडपाणी इतर ठिकाणी सोडल्यास नदी परिसर स्वच्छ होऊ राहू शकतो.